

Tárgytematika / Course Description Magyar alkotmányfejlődés 1989 után

N_DOB7

Tárgyfelelős neve /

Teacher's name: dr. Smuk Péter

Félév / Semester: 2023/24/1

Beszámolási forma /

Assesment: Beszámoló (háromfokozatú)

Tárgy heti óraszám /

Teaching hours(week): 0/0/0

Tárgy féléves óraszám /

Teaching hours(sem.): 0/0/0

OKTATÁS CÉLJA / AIM OF THE COURSE

A tantárgy célja: A kurzus Magyarország rendszerváltás utáni alkotmányfejlődését kívánja feltárni és összegezni. A magyar alkotmányos rendszerváltást, a közjogi rendszer 2010-2013 közötti átalakítását, az alkotmányos intézmények fejlődését két dimenzióban végzi el.

1. Egyrészt a hatalmi-politikai eseménytörténet állomásaihoz igazodóan számba veszi, elemzi az alkotmányfejlődés mozzanatait. 2. Másrészt az alkotmányos intézmények dimenziójában, azok tartalmi fejlődésének ívét kívánja felvázolni. Az egyes intézmények szabályozásának és gyakorlatának bemutatása külön esettanulmányokat igényel, hogy a két kutatási-elemzési dimenzió egymást kiegészítve adjon teljes képet a magyar alkotmányjog alakulásáról. Az alkotmányos intézmények fejlődését alkotmányelméleti, jogdogmatikai és történeti dimenzióban vizsgálja; összehasonlítva az európai alkotmányos standardokkal; továbbá az egyes magán-, köz- vagy vegyes jogági szabályozások (alkotmányos büntetőjog, alkotmányos polgári jog, stb.) vonatkozásaira is tekintettel.

TANTÁRGY TARTALMA / DESCRIPTION

A tantárgy tematikája:

1. A magyar rendszerváltás – sajátos magyar út, alkotmány- és rendszerváltás-koncepciók

2. Választások: a politikai váltógazdaság gyakorlata

3. Parlamentek és kormányok. Az átalakulás és az euroatlanti integráció törvényhozási gyakorlata (reformtörvényhozás az államszervezet, alapvető jogok és közpolitikák területén)

4-12. Esettanulmányok:

- A jogállam fogalma, értelmezése, kiépülésének menete
 - A magyar választási rendszer alakulása, megújulásának problematikája
 - A magyar kormányforma sajátosságai, a magyar parlamentarizmus a kelet-közép-európai kormányzati rendszerek között. A közvetlen demokrácia intézményeinek funkciói.
 - A parlamenti jog fejlődése, a kormány parlament előtti felelőssége
 - Az állam megújuló szerepben – válságkezelés, hatalommegosztás: az aktív állam alkotmányos korlátai
 - Végrehajtás és államszervezés – a helyi és a központi közigazgatás összehangolása
 - Az államfő – alkotmányos feladatok, funkciók, és az emberi tényező
 - A magyar alkotmánybíráskodás kialakulása, szerepe a jogállam kiépítésében, hatáskörök és szerepfelfogás
 - Az igazságszolgáltatás személyi és szervezeti függetlensége, reformok és szakmai kiválasztódás
 - Az alapjogok védelmének intézményei. Az egyéni és a kollektív emberi jogok intézményesülése, a politikai kihívások és alkotmányos értékek feszültsége
 - A közérdek és egyéb érdekek mint az alapjogok korlátozásának indokai
 - Az alapjogok európai standardjai és a hazai kihívások
-

SZÁMONKÉRÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE / ASSESSMENT'S METHOD

beszámoló

KÖTELEZŐ IRODALOM / OBLIGATORY MATERIAL

Kötelező és ajánlott irodalom:

Bihari Mihály: *Magyar politika 1944-2004. Politikai és hatalmi viszonyok.* Bp., 2005., Osiris.

Gárdos-Orosz Fruzsina – Sente Zoltán (szerk.): *Jog és politika határán. Alkotmánybíráskodás Magyarországon 2010 után.* Bp., 2015., HVGOrac.

Halmi Gábor – Tóth Gábor Attila (szerk.): *Emberi jogok.* Bp., 2003., Osiris.

Jakab András (szerk.): *Az Alkotmány kommentárja.* Bp., 2009., Századvég.

Körösenyi András (szerk.): *A magyar politikai rendszer - negyedszázad után.* Bp., 2015, Osiris.

Körösenyi András-Török Gábor-Tóth Csaba: *A magyar politikai rendszer.* Bp., 2004. Osiris.

Kukorelli István: *Magyarországot saját alkotmánya nélkül kormányozni nem lehet - A közjogász Almanachja*. Bp., 2014, Méry-RATIO.

Smuk Péter (szerk.): *The Transformation of the Hungarian Legal System 2010-2013*. Bp., 2013. Complex Wolters Kluwer.

Smuk Péter: *Magyar közjog és politika*. Bp., 2011., Osiris.

Sólyom László: *Az alkotmánybíráskodás kezdetei Magyarországon*. Bp., 2001., Osiris.

Stumpf István: *Erős állam, alkotmányos korlátok*. Bp., 2014, Századvég.

Tóth Gábor Attila (szerk.): *Constitution for a Disunited Nation*. Bp., 2012. CEUPress.

Varga Zs. et al. (szerk.): *The Basic (Fundamental) Law of Hungary. A Commentary of the New Hungarian Constitution*. 2015, Clarus Press – NUPS.

AJÁNLOTT IRODALOM / RECOMMENDED MATERIAL